

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

150. Daudis & Goliath monomachia: Ex Basilio Seleuciaë.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

DAVIDIS ET GOLIATH MONOMACHIA, E X
Basilio Seleucia.

Descriptio CXLIX.

ΚΑΙ ΔΗ ΠΑΡΩΝ Ο ΓΟΛΙΑΘ, ΠΟΛΥΣ ΜΕΝ ΤΗΝ
 ρώμην, βαρὺς δὲ τὴν θέαν, μέγα πτε-
 ρων, καὶ βόηθον ἐραμίμα, μεγάλη
 φεγγόμενος, καὶ τῆ θεᾶ τὸν φλόγορ πιστά-
 ρημος ὡς δίκην ὄφθι φανόμην, πρὸ τῆς
 συμβολῆς φυγᾶς τῆ μάχης τοὺς πολεμῶν-
 τας ἐργάσατο· ἀσπίδι καὶ δάρακι, καὶ περιε-
 φαλαί λαμπόμενος, δόρατι χρομίην ἀνα-
 λόγῳ τῆ σώματι, τοσῶτον νικῶντι τῆ δο-
 ράτωρ τὰ μέγα, ὅτε μὴ φέροι τῆ ἀνδραγα-
 θίας τοὺς ὄφθι υπερκόντιζεν. οὐ χύλιον τὸ
 τῆ ἀλλοφύλων τῆσας τραπώπεδον, τὴν τῆ ἰσ-
 ραὴλ ἀρίστους προσεχλεῖτο πρὸς μονομαχίαν,
 ἀλλορ εἶνα τὸ νικῶντι τῆ νίκης τῆν τῆ ἰσρα-
 ῆλων δολείαν ἐπαγγελόμενος· φοβερὸς μὲν ὄφθι
 φεγγόμενος καὶ φεβρώτερος, καὶ φόβου
 φόβον περιφέρων διάδοχορ, ὁ Σαουλ οὐ δούδω,
 ὁ Ἰσραὴλ οὐ δολείας, ἐλατῆδι, ὁ φόβος ἰσραήλ
 τῆν δύναμην, καὶ θεᾶ τοὺς ὄφθι μὴ ἀφάρ-
 ζεν. ἀπειλοῦ τῆν ψυχὴν προκλέπητορ, ἐ-
 παίπιον ἀνδρες πρὸ τῶν σωμάτων ὄφθι φωνήματα.
 ὡς δὲ τὸ πᾶν ἠλέγχετο στρατεύματα, καὶ ὁ Σαουλ
 οὐ κινδύων τότε πράξει πρὸς μέσον τῆν ἰσ-
 τῆς στρατιᾶν ἡ χάρις, τοῖς ἐργοῖς δεικνύσασα
 τὸν ἀληθῆ βασιλεύοντα· καὶ ἀρπάζει τῆς μάχης
 τὸν πρόκλησιμ ὁ Δαβὶδ, καὶ προδραπέυει λόγῳ
 τῆν ψυχὴν Σαουλ τῆς ρωμῆν. ὁ δὲ δούδω
 ὄφθι, ἀπιστεῖν μὲν ἔδεικε, πιστεῖν δὲ ἠναγκάζετο.
 νικώμενος δὲ φόβου, τὸς ἀπὸ τῆς ἡλικίας προσ-
 ὄφθι ἐλάττω λόγους. οὐ μὲν δειψοῦσιν πορευθῆναι πρὸς
 τῆν ἀλλοφύλων, πολεμῆσαι πρὸς αὐτορ, ὅτι σὺ
 πωτᾶριον εἶ, καὶ αὐτὸς ἀνηρ ἐστὶ πολεμιστῆς ἐκ
 νεότητι αὐτῆ. ἠγνόει δὲ ἄρα ὅτε τὸν φόβου
 δεικνύς, τῆν νίκην ἐπαύματερ, ἀλλ' οὐκ ἀπέ-

ΑC iam praesens aderat Goliath, ingens ro-
 bore, grauis aspectu, immane spirans, ne-
 que incessu dispari altum vociferans, & vociferationem aspectu comprobans. Qui cum in-
 star montis extaret, hostem aere conflantia
 cogebat pugnam detrectare, scuto, lorica, ga-
 lea resplendens, qua utebatur hasta, erat pro
 modo corporis, tantoque hastae commu-
 nis modum superabat, quanto supra humana
 naturae terminos ille se offerebat. Alienigenarum
 exercitu in orbem & stationem compo-
 sito, Israhitarum optimos ad singulare certamen
 euocabat, victorum seruitute in praemium
 victori promissa. Terribilis aspectu; at voce
 terribilior, terrorem terrore geminabat, late-
 que spargebat. Saul interim in tumultu erat,
 Israel in expectatione seruitij, terror ipse vires
 refranabat, hostilis aspectus Israhitas vel ar-
 matos de statione deturbabat, minae intempe-
 stiuar animos percellabant, ante viri mente,
 quam corpore consternerantur. Cum autem
 nullus e toto exercitu probaretur satis, esset-
 que in periculo Saul, tunc militem suum pro-
 ducit in medium. Gratia, vere regem factis de-
 clarans, dum pugnae prouocationem Da-
 uid ad se rapit, & oratione confuturatum Saulis
 animum praefanat. Qui cum aegre indu-
 ceretur in spem, credere tenuisset, nisi ad id
 necessitate compulsus fuisset. Terrore victus,
 atatis excusationem praetexebat, non uales re-
 sistere Philisthae illi, nec pugnare aduersus eum,
 quia puer es, hic autem uir bellator est ab ado-
 lescentia sua. Ignorabat quod terrore praemon-
 strato uictoriam admirabiliorem faceret. Sed quem obarmabat Gratia, a pugna non
 auertit Saulis oratione, nunc uadam, inquit,
 & percuciam eum, & auferam opprobrium de
 populo. Quoniam quis est hic in circumsuis, qui
 ausus est maledicare exercitui Dei uiuentium?
 Qua ratione a proposito certamine conatus
 es auertere, acruis, o rex, ad pugnam exa-

1. Reg 17.

FFF CMI

594
 „ βεβαιε λόγους, ὃν ἡ χάρις χαθὲ πλιζε. Πορευσο-
 „μαι γὰρ, φησὶ, κατὰ ζῶν αὐτὸν, καὶ ἀφελῶ σή-
 „μερον οὐκ ἔστι Ισραὴλ. διότι τίς ἐστιν ὁ ἀπο-
 „ρίμνησθαι οὐκ ἔστι, ὅς οὐκ οἶδισι περιπατῶν δεῦ-
 „ζῶν; τίς ἀποστρεφείσιν νόμοις, βασιλεῦ, τῆστις
 „πλεον πρὸς τὴν μάχην παρῶνται, οὐκ ἔστι γὰρ
 „πολεμιστὴς, ἐγὼ δὲ πολέμιον ἀπέραται. διὰ
 „τὸν δαίμον, ὅτι μὴ χερσὶν ἐμάς, ἀλλὰ χάριτι
 „παρὰ τῆσιν. θεὸς οὐκ οἶδισι, καὶ τίς εὐ πρὸς
 „μάχην ἀπλήρη; αὐτὸν ἐγὼ τὸ ὑπερβύβωμιον,
 „σύνιμαχον, αὐτὸν τὸ πολέμιον τὴν ἐλάσθημον
 „γλῶσσαν ἐγὼ τὴν νίκης ἐνέχρον, σώματι καὶ δάρα-
 „κι πέποιθε, ἐγὼ δὲ ἀδατάφ σκέπη γειχίζομαι.
 „ἀπὸ τῶν προβάλλεται, πῶσῳ μάλλον ὁ θυρῶν τὸ
 „ὄργανον βαλλόμενος. οὐκ οἶδισι πολέμιον
 „ὑπὸ τῆσιν πολέμιον χεῖρα κηρῶ τῶ
 „παρὰ τῆσιν, ἰσσοτή, ὄργανον ἔσομαι μά-
 „χης ἐφ’ ἑαυτὸν τῶ θορακῆσιν ἔξουσιν, ἀδινὴς ὁ
 „Δαυὶδ, ἀλλ’ ἰσχυρὸς ὁ παρὰ τῆσιν. με-
 „ράκιον Δαυὶδ, ἀλλ’ ἑαυτὸν ὁ μαχόμενος.
 „ποιμὴν φησὶ, ἀλλὰ ποιητὴς τῶ παν-
 „τός ὁ μεταποιεῖται. χαρῶντισμένον, ἀρῆ-
 „μοι πρὸς ἰσχυροῦσιν. πείθεται μὲν τίς ῥή-
 „μασιν ὁ Σαουλ, καὶ τὸν φόβον χαλάσας, τίς οἰ-
 „κέτις ὄπλις τὸ Δαυὶδ θορακίζει, καὶ τὴν βασιλι-
 „κῶν τῶ πολέμιον τὴν ἀποδύς, τῶ Δαυὶδ περι-
 „τρίσσι, καὶ τίς μὲν τὸ πλεον, ἰμολογεῖ καὶ αὐ-
 „τός τῆσιν Δαυὶδ βασιλείαν. ἀλλ’ ὁ Σαουλ τῶ τὸ
 „Χάριτι ὁ παρῶν ἐν βλάβησιν, καὶ πῶσῳ ὄντα
 „τῆσιν τῆσιν ἀξίαν, κοσμῶν ὄπλις ὃν ἡ χάρις
 „πρὸς λαβῆτα κηρότμησιν. ἀλλ’ ὁ μὲν Δαυὶδ, πολε-
 „μικῶσ δαίμον καὶ βασιλικῶσ ἐκκοτμησιν, δαίνουσι ὃ
 „θεὸς, ὡς θεὸς συμπολεμῶν τὸ ὄπλιον ὄν χεῖρα.
 „ἀποδύεται τῶσιν τὰ ὄπλα ὡς ἐμπόδια νίκης.
 „παρῶνται τὸν δαίμον, ῥίπται τῶσιν περιφε-
 „λάσιν, ἀποτρίβεται τὴν ἀσπίδα, ἐλευθεροῖ τὴν
 „χεῖρα τῶ δόρατι, τὴν τῶσιν πολέμιον τὴν ἀπο-
 „σείσται, τὸν ποιμῶν ἢ καὶ ῥάβδον καὶ πῶσῳ δια-
 „ρακίεται, μετ’ ὃν αὐτὸν ἡ χάρις πρὸς βασιλείαν
 „ἐχειροτόνησε, μονοῦσιν πρὸς αὐτὸν λεγέσθαι τὸ
 „Χάριτι. Οὐ χεῖρα σοι τριβῶν ὄπλιον, μεριζο-
 „μένων τὴν νίκης τὴν ἐυκλειαν. ἐμὸν ἐγὼ, καὶ σὸν, ὃ
 „Δαυὶδ, τὸ χατῶρῶμα. μὴ τὴν δόξαν τὴν νίκης ἐλ-
 „κίσθαι, τὸ πλεον ἢ δύναμις. πῶσῳ μοι φάσθαι μα-

cuiti. Hic quidem bellator, ego vero belli in-
 expertus, quæ res animos mihi facit : neque enim viribus meis fretus, sed Gratia, in aciem prodeo. Deo contumelia dicitur: ecquis in pugnam non ametur: Ipsum Deum contumelia lacescitum in auxilijs numero, malecicam illam inimici linguam, victoriæ pignus teneo. Corpore praefidens est & thorace; ego vero immortalis defensione munitor: scutum obiectat; verum hostem a Deo oppugnatum non metuo ego, cui cælum pro clypeo est, cum eo manus confero, cui res cum Deo; Deo instrumentum ero visibile, qui inuisibilia iacitela. David imbecillus est; sed fortis, qui mihi praefito est in acie David puer: sed æternus, qui praeliatus: pastor apparet, sed fecit vniuersum, qui me reficit armatum. Satis mihi est ad victoriam fides. Oratione persuadetur Saul, & remisso timore proprijs armis Davidem locat, regio que belli ornamento exuto Davidem circumdat, simulque ipsi Davidi regiam publicitus adscribit potestatem. imprudens Saul diuinæ Gratiæ decreto obsecundabat, cum ornaret armis, quem ante ornaret Gratia, ornamenta dignitatis exuebat. Verum enimvero cum David regi iuxta, ac bellicè esset armatus, declarat Deus, vt nihil opus sit armis, Deo bellum adiuuante. Quæ arma tanquam victoriæ impedimenta David exiit, reculat thoracem, galeam abijcit: scutum deponit, manum hasta liberat, bellicam stolam exciuit, stola pastoritia, & virga ac pera obarmatur, quibus eum rebus ad regnum promouit Gratia. Quasi hæc ad eum loqueretur; Nihil tibi eiusmodi opus armis, quæ partem gloriæ bellicæ sibi arrogent; communicetur inter nos belli decus: Ne victoriæ gloriam ad se trahat armorum potentia. Videam te pastoris habitu depræliantem. Gratia, non armis triumphum ascribitur. Hoc arcano verborum tenore David actus in bellum cum tali habitu alienigenarum fertur propugnatores. Deinde Goliath videns puerum pugnae incensum amore, oculorum elegantiam, genarum florem, & alienum à belli studijs schema, iurifum effulus est, spectaculum ludicram dicens armaturam huiuscemodi. Garebat enim oculo fidei, quo auxiliatorem in conspicuum cerneret, ac certè demonum opera factus elatior, superbiloquentia perterrefaciebat, canumque ventres pro sepulchro promittebat. Qui verborum fastuque David auxiliatorem: quem promulgabat, opponebat: ostentans illi

de cor.

